

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen rokotestrategiasta koronaepidemiassa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mari Holopaisen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 386/2020 vp:

Mikä on hallituksen strategia turvallisen ja toimivan koronarokotteen saamiseksi Suomeen mahdollisimman nopealla aikataululla,

aikooko hallitus esittää rokotteen valmistuskapasiteetin resursseja kotimaahan ja

millaisia päivityksiä hallitus aikoo tehdä koronastrategiaan, mikäli rokotteen aikataulussa arvioidaan olevan mahdollisuuksia muutokseen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kansallisesta rokotusohjelmasta säädetään tartuntatautilaissa (1227/2016) ja sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asetuksessa rokotuksista (149/2017). STM tekee esitykset valtioneuvostolle ja eduskunnalle uusien rokotteen ottamisesta rokotusohjelmaan sekä päättää merkittävistä rokotehankinnoista. Kansallisen rokotusohjelman rokotteen tulee olla väestötasolla tehokkaita, turvallisia ja kustannusvaikuttavia. Kansallisen rokotusohjelman rokotteen hankinnassa noudatetaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016).

Rokotteen kehitys kestää tyypillisesti useita vuosia. Myös uuden koronaviruksen aiheuttamaa covid-19-tautia vastaan kehitettävän rokotteen käyttöön saamisen oletetaan kestävän vähintään yhden vuoden vaikka kehitystyö, teho- ja turvallisuustutkimukset ja myyntiluvan arvioiminen edistysivätkin ennennäkemättömän nopealla aikataululla. Suomella on mahdollisuus vaikuttaa kansainväliseen rokotekehitystyöhön epidemiavalmius- ja innovaatiokoalition (Coalition for Epidemic Preparedness Innovations, CEPI) ja Kansainvälisen rokoteinstituutin (International Vaccine Institute, IVI) ja kansainvälisen rokoteallianssin (Gavi) kautta.

Kotimaisen rokotetutkimuksen tukemiseksi vuoden kolmannessa lisätalousarviossa kohdennettiin rahoitusta Suomen Akatemialle. Myös valmistelussa olevan kansallisen lääkekehityskeskuksen on tarkoitus edistää kilpailukykyistä lääkekehitystä. Kansallisen rokotetutkimuksen vahvistamiseksi on selvityksessä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Tampereen yliopiston rokotetutkimuskeskuksen kliinisten rokotetutkimustoimintojen mahdollinen yhdistäminen uudeksi toimijaksi. Toteutuessaan hanke mahdollistaa etenemisen kansallisen rokotetutkimuskeskuksen perustamiseen. Rahoitusorganisaatiot kuten Suomen Akatemia ja erilaiset säätiöt ovat avanneet erillisiä rahoitushakuja koronaan liittyviin tutkimushankkeisiin.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 386/2020 vp

Kansainvälisesti uuden koronaviruksen rokote- ja lääkekehitystä koordinoi Maailman terveysjärjestö (WHO). THL:n nimeämä kansallinen rokoteasiantuntijatyöryhmä (KRAR) seuraa tiiviisti kansainvälistä rokotetutkimusta ja -kehitystä ja antaa asiantuntija-apua STM:lle mahdollisessa rokotehankinnassa. Myös Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea seuraa covid-19-tautia vastaan kehitettävän rokotteen tutkimusta ja kehitystä sekä antaa tarvittaessa neuvontaa tutkimus- ja lupamenettelyjä koskien kotimaisille rokotetutkimusta tekeville tahoille. Euroopan lääkevirasto (EMA) pyrkii edistämään covid-19-rokotteen mahdollisimman nopeaa ja sujuvaa myyntiluvan myöntämistä huomioiden samalla vaadittavat teho- ja turvallisuusnäkökulmat.

Suomi on mukana laatimassa Euroopan unionin (EU) yhteisiä suunnitelmia väestön rokottamiselle covid-19-tautia vastaan, mikäli rokote tulee markkinoille. Kansallisessa varautumissuunnitelmassa influenssapandemiaa varten on kuvattu rokotusstrategiaa pandemiatilanteessa. Rokotusten kohdentamisesta päätettäessä on arvioitava, millainen rokote on saanut myyntiluvan ja mille väestöryhmille se on myyntiluvan mukaan hyväksytty. Lisäksi arvioidaan tarvittavien annosten lukumäärää sekä rokotteen saatavuutta. Rokotteesta riippuen voidaan arvioida, että paras mahdollinen suoja väestölle voidaan saada esimerkiksi rokotamalla koko väestö tai kohdentamalla rokotukset vain tiettyihin ryhmiin, kuten vakavan taudin riskiryhmiin. Rokotusten toteuttamisessa on huomioitava myös rokotusten käytännön järjestäminen.

Suomi katsoo, että pandemiarokotteet tulee määritellä yleishyödyllisiksi terveyshyödykkeiksi ja niiden oikeudenmukainen saatavuus kaikkialla maailmassa tulee varmistaa. Suomi on valmis osallistumaan mahdollisiin neuvotteluihin kansainvälisen allokatiomekanismin luomiseksi. Suomen on mahdollista osallistua myös EU:n mahdolliseen rokotteen yhteishankintamenettelyyn, jolla pyritään varmistamaan rokotteen saatavuus ja kohtuullinen hinta koko unionin alueelle.

Rokotevalmistus on globaalisti keskittynyttä, sillä se vaatii moninaista osaamista ja resursseja. Oma rokotetuotantoa on tällä hetkellä vain muutamilla väkirikkailla mailla. Kotimaisen rokote-tuotannon sijaan covid-19-rokotteen turvallisuuteen, immuunisuojaan ja vaikuttavuuteen tähtäävän suomalaisen tutkimuksen vahvistaminen nähdään tarpeelliseksi riippumatta siitä, onnistu-taanko rokote kehittämään kotimaassa tai kansainvälisesti. Kansallinen rokotetutkimus- ja lääke-kehitysoaaminen helpottaa myöhemmin saatavilla olevien myyntiluvallisten rokotteen kansal-lista arviointia ja siten myös rokotteen saatavuutta kotimaiseen käyttöön. Kansallisen rokotetut-kimuksen ja mahdollisesti tämän ympärille syntyvän lääkekehityksen ja yritystoiminnan tukemi-nen on yksi saatavuuteen vaikuttava tekijä.

Hallituksen koronastrategia perustuu testaa – jäljitä – eristä – hoida -periaatteeseen, jolla pyritään estämään viruksen leviäminen Suomessa. Tulevaisuudessa mahdollisesti saatavilla oleva covid-19-rokote tuo tehokkaan lisäkeinon strategian toteuttamiselle.

Helsingissä 2.6.2020

Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen